

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการเข้าร่วมตลาดแรงงานของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโครงสร้างพื้นฐานของกำลังแรงงานและตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมตัดเย็บของ สปป.ลาว รวมไปถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บโดยการศึกษา ระหว่างแรงงานสตรีสองกลุ่ม ได้แก่ แรงงานสตรีที่เข้าร่วมและสตรีที่ไม่เข้าร่วมทำงานในตลาดแรงงานตัดเย็บ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามสัมภาษณ์แรงงานสตรี 2 กลุ่ม ได้แก่ สตรีที่ทำงานในโรงงานตัดเย็บ จำนวน 300 ตัวอย่าง ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากโรงงานขนาดกลางและขนาดใหญ่ และสตรีที่ไม่ได้ทำงานในโรงงานตัดเย็บจำนวน 200 ตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสตรีที่อยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมตลาดแรงงานและปัจจัยต่างๆ ใช้เทคนิคการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้วยแบบจำลอง โลจิท (Logit Model) การศึกษาครั้งนี้ มีข้อสรุป และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาปรากฏว่า จากข้อมูลจำนวนประชากร 5,621,982 คนในปี พ.ศ.2548 ส่วนใหญ่เป็นประชากรที่มีอายุมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 4,717,199 คน คิดเป็นร้อยละ 74.2 และประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 10 ปี มีจำนวน 1,450,123 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 ในจำนวนประชากรที่มีอายุมากกว่า 10 ปี และเป็นกลุ่มที่อยู่ในกำลังแรงงาน โดยในกลุ่มนี้มีผู้ที่มิงานทำจำนวน 2,738,893 คน คิดเป็นร้อยละ 98.6 และมีผู้ว่างงานจำนวน 37,820 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน

สำหรับการศึกษาถึงภาวะการมีงานทำของประชากรใน พ.ศ.2548 พบว่า ประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานและมีงานทำส่วนใหญ่ทำงานให้กับครอบครัวที่ไม่มีค่าจ้าง (Unpaid family workers) มีจำนวน 1,260,671 คน คิดเป็นร้อยละ 46.03 เมื่อทำการเปรียบเทียบการมีงานทำของประชากรที่ทำงานให้กับครอบครัวที่ไม่มีค่าจ้างในปี พ.ศ.2538 กับปี พ.ศ.2548 เพิ่มขึ้นร้อยละ 73.86 แต่ในปี พ.ศ.2538 แรงงานส่วนใหญ่ทำงานให้กับตนเอง มีจำนวน 1,226,500 คน คิดเป็นร้อย

ละ 56.62 โดยจากการศึกษาพบว่าแรงงานที่ทำงานให้กับครอบครัวที่ไม่มีค่าจ้างในปี พ.ศ.2548 ส่วนใหญ่ทำงานด้านกลีกรรมเป็นหลัก

นอกจากนี้ในผลการศึกษายังพบว่า ระดับการศึกษาของกำลังแรงงานนั้น แรงงานได้รับการศึกษามากขึ้น โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรที่ไม่ได้รับการศึกษานั้นมีจำนวนลดลงและประชากรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือสูงกว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาการเคลื่อนย้ายแรงงานพบว่า รูปแบบการเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นการเคลื่อนย้ายของคนหนุ่มสาวในชนบทเข้าสู่ตลาดแรงงานอุตสาหกรรมในเมืองใหญ่ โดยเป็นการเคลื่อนย้ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งถูกต้องตามกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

จากผลการศึกษาจำนวน โรงงาน และลูกจ้างตามภูมิภาคต่างๆ พบว่าส่วนใหญ่แรงงานทำงานในภาคกลาง เนื่องจากเป็นภาคที่ได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนโรงงานทั้งหมด 13,446 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 56.63 และมีการจ้างงานจำนวน 70,222 คน คิดเป็นร้อยละ 67.57 ในด้านขนาดของโรงงานพบว่า จำนวนโรงงานที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลาง ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 775 แห่ง ในปีพ.ศ.2548 จากจำนวน 711 แห่ง ในปี พ.ศ.2547

เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลของตลาดแรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บ พบว่า ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมตัดเย็บมีจำนวน 55 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการจากการต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.27 รองลงมาเป็นผู้ประกอบการลาว (Lao Investment) จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.09 และมีการประกอบกิจการอยู่ในนครเวียงจันทน์จำนวน 52 ราย โดยตั้งโรงงานในเขตอำเภอศรีสะเกษตะนาคนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีจำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 26.92 ในจำนวนนี้มีโรงงานตัดเย็บขนาดใหญ่ตั้งอยู่จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.15 ของจำนวนโรงงานขนาดใหญ่ทั้งหมด ปัจจุบันยังไม่มีการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิต เครื่องจักรที่สำคัญคือจักรเย็บผ้า ส่วนผ้าผืนได้นำเข้าจากต่างประเทศร้อยละ 95 เนื่องจาก สปป.ลาว ยังไม่มีความสามารถในการผลิตผ้าผืนภายในประเทศ

ส่วนการพิจารณาถึงการจ้างงานแยกตามประเภทของโรงงานตัดเย็บ พบว่า ส่วนใหญ่แรงงานจะอยู่ในโรงงานตัดเย็บขนาดใหญ่ที่มีการใช้แรงงานมากกว่า 200 คน คิดเป็นร้อยละ 90.69 หรือคิดเป็นจำนวน 21,119 คนของจำนวนแรงงานทั้งหมดจำนวน 23,287 คน ส่วนในโรงงานตัดเย็บขนาดกลางที่มีการนำใช้แรงงานจำนวน 51 ถึง 200 คน คิดเป็นร้อยละ 9.31 หรือมีเพียงแค่อันจำนวน 2,168 คน นอกจากนี้พบว่า มูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมตัดเย็บส่วนใหญ่ส่งออกไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา โดยมีมูลค่าการส่งออกจำนวน 151,182 ล้านบาทหรือสหรัฐในปี พ.ศ.2549 ร้อยละ 94.01 ส่งไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป และร้อยละ 5.99 ส่งไปยังกลุ่มประเทศอื่นๆ โดยที่ สปป.ลาว ได้รับสิทธิประโยชน์จากสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

ผลการศึกษาอายุของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแรงงานที่เข้าร่วมทำงานในโรงงานตัดเย็บและไม่เข้าร่วมทำงานในโรงงานตัดเย็บจำนวน 500 ราย พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 42.00 เมื่อจำแนกแต่ละกลุ่มแรงงาน พบว่าแรงงานที่เข้าร่วมทำงานในโรงงานตัดเย็บมีอายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.67 และแรงงานที่ไม่เข้าร่วมทำงานในโรงงานตัดเย็บมีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 63.00 และเมื่อพิจารณาสถานภาพการสมรส พบว่าจากจำนวนแรงงานสตรีทั้งหมด 500 คน มีแรงงานสตรีที่แต่งงานแล้ว จำนวน 253 คิดเป็นร้อยละ 50.60 และมีแรงงานสตรีโสด จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 49.40 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มสตรีที่ทำงานและไม่ทำงาน พบว่า สตรีที่ทำงานในโรงงานตัดเย็บมีสถานภาพโสด จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 และเป็นแรงงานสตรีที่แต่งงานจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 ส่วนสตรีที่ไม่ได้ทำงานในโรงงานตัดเย็บ จำนวน 200 คน ปรากฏว่า ร้อยละ 62.00 เป็นสตรีที่แต่งงานแล้ว และร้อยละ 38.00 เป็นสตรีโสด

เมื่อพิจารณาถึงภูมิถิ่นกำเนิดของแรงงานสตรีที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมตัดเย็บจำนวน 300 รายนั้น พบว่า ร้อยละ 37.33 มีภูมิถิ่นกำเนิดในนครหลวงเวียงจันทน์ ส่วนที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 62.67 เป็นแรงงานสตรีที่ย้ายมาจากจังหวัดอื่น ๆ ภายในประเทศ เช่น ย้ายมาจากจังหวัดเวียงจันทน์ คิดเป็น ร้อยละ 13.67 จังหวัดเชียงขวางร้อยละ 13.00 จังหวัดหลวงพระบางร้อยละ 9.67 จังหวัดจำปาสัก ร้อยละ 8.33 จังหวัดคำม่วนร้อยละ 5.67 จังหวัดสะหวันนะเขตร้อยละ 5.00 และจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 4.33 และผลการศึกษายังปรากฏว่า แรงงานสตรีส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนการพิจารณาจำนวนสมาชิกในครัวเรือนแรงงานสตรี พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกประมาณ 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 45.60 และประมาณ 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ถ้าพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละกลุ่มสตรีที่ทำงานในโรงงานตัดเย็บและกลุ่มสตรีที่ไม่ทำงานในโรงงานตัดเย็บ พบว่า สตรีที่ทำงานในโรงงานตัดเย็บจำนวน 300 คน มีสมาชิกในครัวเรือนแรงงานจำนวน 3-6 คน คิดเป็นร้อยละ 70.66 ในขณะที่กลุ่มแรงงานสตรีที่ไม่ทำงานในโรงงานตัดเย็บมีสมาชิกในครัวเรือนเพียงแต่ 3-4 คนเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 61.00 ในส่วนของรายได้ของครัวเรือนแรงงานสตรีก่อนเข้าร่วมแรงงานอยู่ที่ 1,535,000 - 2,500,000 กีบ ส่วนผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมแรงงานส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนสูงกว่า คือ อยู่ที่ 4,700,000 - 8,950,000 กีบ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าแรงงานที่ไม่เข้าร่วมแรงงานนั้นมียาได้ที่เพียงพอจึงตัดสินใจไม่เข้าร่วมแรงงาน สำหรับอัตราการพึ่งพิงพบว่าส่วนใหญ่แรงงานสตรีที่เข้าร่วมแรงงานมีอัตราการพึ่งพิงอยู่ที่ 2 คน แต่แรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมแรงงานส่วนใหญ่ไม่มีอัตราการพึ่งพิง

นอกจากนี้ การศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลการทำงานในโรงงาน พบว่าอาชีพของแรงงานสตรีก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานพบว่าส่วนใหญ่ว่างงานและมีอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมตลาดแรงงานส่วนใหญ่อยู่ที่ 50,000-500,000 กีบ โดยแรงงานที่ไม่เข้าร่วมแรงงานจะมีอัตราค่าจ้างที่สูงกว่าแรงงานที่เข้าร่วมตลาดแรงงาน ด้านการดำรงตำแหน่งของสตรี พบว่าส่วนใหญ่เป็นแรงงานประจำ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 73.33 เมื่อพิจารณาเหตุผลในการเข้าร่วมแรงงานพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้ครอบครัวไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00

ในส่วนผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานของสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บโดยใช้แบบจำลองโลจิสติกการวิเคราะห์จาก 5 ปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมแรงงาน พบว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานของสตรีได้อย่างมีระดับนัยยะสำคัญทางสถิติมีทั้งหมด 4 ตัวแปร โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายได้อย่างมีระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีจำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ อายุของแรงงาน โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงาน คือ เมื่อแรงงานสตรีมีอายุมากโอกาสที่จะทำให้งานสตรีตัดสินใจเข้าร่วมแรงงานลดลง ร้อยละ 7 ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้สำหรับตัวแปรที่สามารถอธิบายได้อย่างมีระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ 0.01 มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงาน กล่าวคือเมื่อแรงงานสตรีมีรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น โอกาสที่แรงงานสตรีจะเข้าร่วมแรงงานลดลง ร้อยละ 0.0000758 ตัวแปรอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมแรงงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการตัดสินใจเข้าร่วมแรงงาน กล่าวคือเมื่อแรงงานสตรีมีอัตราค่าจ้างก่อนเข้าร่วมแรงงานเพิ่มขึ้น โอกาสที่จะเข้าร่วมแรงงานลดลงร้อยละ 0.000102 และตัวแปรอัตราการพึงพิงมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการตัดสินใจเข้าร่วมตลาดแรงงาน กล่าวคือเมื่อแรงงานสตรีมีอัตราการพึงพิงมากขึ้น โอกาสที่แรงงานจะเข้าร่วมแรงงานก็เพิ่มขึ้นร้อยละ 65.79

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้จากการศึกษา

เนื่องจากอุตสาหกรรมตัดเย็บเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ และสร้างมูลค่าในการส่งออกสูง โดยนารายได้เข้าประเทศจากการส่งออกเสื้อผ้า พร้อมทั้งเป็นแหล่งที่มีการจ้างงานเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานสตรี ดังนั้นการศึกษาเรื่องการเข้าร่วมแรงงานของแรงงานสตรีในอุตสาหกรรมตัดเย็บในนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของแรงงานสตรีในการเข้าร่วมแรงงาน โดยการศึกษา

ในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการปรับปรุง แก้ไข วางตำแหน่งงาน การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม และพัฒนาฝีมือแรงงานที่เข้าทำงานให้ตรงกับงาน และมีประสิทธิภาพในการผลิตมากที่สุด นอกจากนี้ผลการศึกษาดังกล่าวรัฐบาลแห่ง สปป.ลาว ยังสามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผน กำหนดนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมตัดเย็บ พัฒนาและคุ้มครองแรงงานสตรีให้กลายเป็นฐานรากอันสำคัญในระบบเศรษฐกิจ ดังนั้น จากการศึกษาทำให้ได้ข้อเสนอแนะบางประการดังนี้

1) จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเข้าร่วมตลาดแรงงานตัดเย็บ พบว่ากลุ่มแรงงานสตรีที่เข้าทำงานในโรงงานตัดเย็บเป็นกลุ่มสตรีที่มีอายุไม่มาก โดยส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย และมีประสบการณ์ในการทำงานภาคอุตสาหกรรมน้อย ซึ่งจุดนี้อาจจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเพื่อให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาและไม่สามารถทำให้ประเทศกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมและทันสมัยได้ ดังนั้นผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแก้ไข และส่งเสริมให้แรงงานมีการศึกษาที่สูงขึ้น พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะด้านในงานต่างๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้แรงงานสามารถนำความรู้ความสามารถ และประสบการณ์นำมาใช้ในสถานประกอบการเพื่อให้มีทักษะและประสิทธิภาพในการทำงานสูงขึ้น และสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

2) เมื่อพิจารณารายได้ของครัวเรือนแรงงานสตรี และค่าจ้างของแรงงานสตรีก่อนเข้าร่วมทำงานในโรงงานตัดเย็บเปรียบเทียบกับรายได้ของครัวเรือนแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมทำงานในโรงงานตัดเย็บ พบว่ารายได้ครัวเรือนของแรงงานสตรีที่เข้าทำงานในโรงงานตัดเย็บมีรายได้ครัวเรือน และค่าจ้างก่อนเข้าทำงานต่ำ ซึ่งรายได้ของครัวเรือน และค่าจ้างของแรงงานสตรีก่อนเข้าทำงานในโรงงานมีผลที่ทำให้แรงงานสตรีตัดสินใจเข้าร่วมทำงานในโรงงาน รายได้ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้าร่วมทำงาน ดังนั้นผู้ประกอบการจึงควรให้ความสนใจในเรื่องอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของแรงงานเพื่อให้แรงงานมีรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายและเหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวตามภาวะเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันผู้ประกอบการควรจัดสวัสดิการต่างๆ ที่เหมาะสมให้แก่แรงงานเพื่อเป็นแรงจูงใจให้แรงงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) เนื่องจากกลุ่มแรงงานสตรีที่เข้าร่วมแรงงานมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากและมีอัตราการพึ่งพิงที่สูงกว่าแรงงานสตรีที่ไม่เข้าร่วมแรงงาน ทำให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบสูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นรัฐบาลจึงควรให้มีการฝึกอบรมในเรื่องการวางแผนครอบครัวและแผนการวางแผนครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเกิดความระมัดระวังในเรื่องการมีบุตรมาก เป็นการ

ป้องกันไม่ให้ผู้ที่มิรายได้น้อยแต่มีบุตรมากจนทำให้เป็นภาระในการเลี้ยงดูและก่อให้เกิดปัญหาต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

4) เพื่อลดปัญหาจากการนำเข้าผ้าฝ้ายในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก รัฐบาลควรจะมีการส่งเสริมให้มีการลงทุนหรือผลิตภายในประเทศให้มากเพื่อลดปัญหาต้นทุนการผลิตเสื้อผ้าและลดต้นทุนในการขนส่งนำเข้าผ้าฝ้ายจากต่างประเทศ พร้อมทั้งเป็นแหล่งที่สามารถสนองให้กำลังแรงงานลาวมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อลดปัญหาการว่างงาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved